

Kwaliteit van leven: meten of weten?

Marieke Zegers

Senior onderzoeker/ projectleider MONITOR-IC

Afdeling Intensive Care Radboudumc

Radboudumc

Disclosure belangen spreker**Geen (potentiële) belangenverstrengeling****Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties**

-

- **Sponsoring of onderzoeksgeld**
- **Honorarium of andere (financiële) vergoeding**
- **Aandeelhouder**
- **Andere relatie, namelijk...**

Onderzoeksgeld van:

- ZonMw
- Zorginstituut
- NFU
- Radboudumc

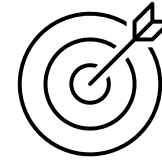

Inhoud

- Wat is kwaliteit van leven?
- Hoe meet je kwaliteit van leven?
- Wat is de kwaliteit van leven van voormalig IC-patiënten?
- Hoe gebruik je kwaliteit van leven in de IC-praktijk?

1-jaarsoverleving

- NEJM- 1976 - US: 27%
- ICM – 1988 - NL: 58%
- Stichting NICE – 2019 - NL: 78%

Focus IC-zorg

Overleven

+

Kwaliteit van overleven

Survival, Hosp

David J.

Abstract

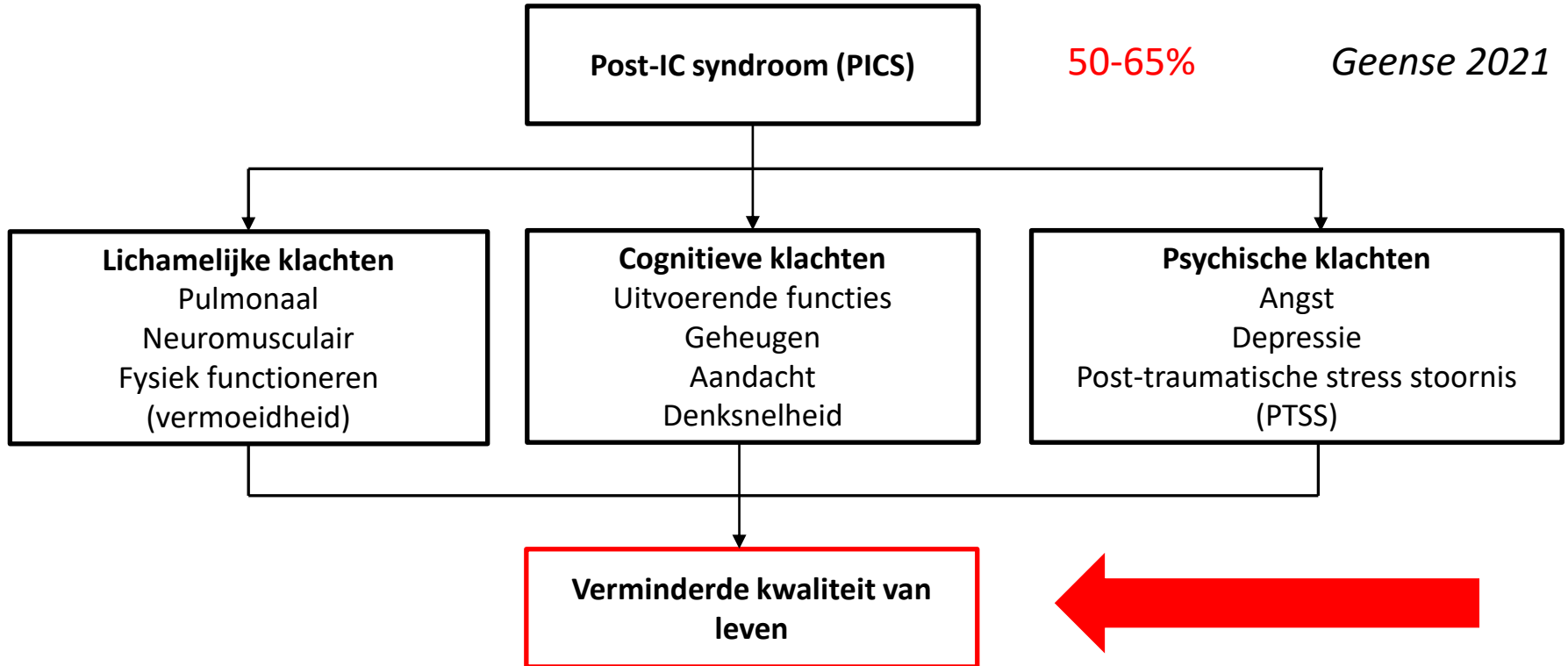
Critically Ill

h.D.

1976; 294:982-987

NEJM 1976; 294:982-987

Impact op kwaliteit van leven

Kwaliteit van leven

WHO:

De perceptie van individuen op hun levenspositie in de context van de cultuur en het waarden-systeem waarin zij leven en de relatie tot hun doelen, verwachtingen, standaarden en belangen

Tevredenheid met het leven en leefomstandigheden;
mate waarin wordt voldaan aan persoonlijke/individuele **behoefte**, **doelen**
en verwachtingen;

subjectief welzijn

Kwaliteit van leven: meten of weten?

- Inschatting door artsen niet altijd correct
- Kwaliteit van leven: waardering van het leven, subjectieve ervaring
- Leidt mogelijk tot onder of overbehandeling

The ability of intensive care unit physicians to estimate long-term prognosis in survivors of critical illness

Ivo W. Soliman, M.Sc., M.D. ^{a,*}, Olaf L. Cremer, M.Sc., M.D., Ph.D. ^a, Dylan W. de Lange, M.Sc., M.D., Ph.D. ^a, Arjen J.C. Slooter, M.Sc., M.D., Ph.D. ^a, Johannes (Hans) J.M. van Delden, M.Sc., M.D., Ph.D. ^c, Diederik van Dijk, M.Sc., M.D., Ph.D. ^a, Linda M. Peelen, M.Sc., Ph.D. ^{a,b}

Patients' perceptions and ICU clinicians predictions of quality of life following critical illness☆

Michael E. Detsky ^{a,b,c,*}, Rachel Kohn ^{a,d,e,f}, Aaron M. Delman ^a, Anna E. Buehler ^a, Saida A. Kent ^a, Isabella V. Ciuffetelli ^a, Mark E. Mikkelsen ^{c,f}, Alison E. Turnbull ^{h,i,j}, Michael O. Harhay ^{a,e,g}

Objectieve en subjectieve gezondheid

- Objectieve gezondheid: beperkingen die door anderen waargenomen en eventueel gemeten kunnen worden (longfunctietest/spierkrachtmeting)
- Subjectieve gezondheid: oordeel van de persoon over het eigen welzijn en die niet door derden zijn te objectiveren

Kwaliteit van leven vragenlijsten:
Patient Reported Outcome Measures (PROMS)

Kwaliteit van leven vragenlijst: EQ-5D

Mobiliteit

Zelfzorg

Dagelijkse
activiteiten

Pijn /
Ongemak

Angst/
Somberheid

MOBILITEIT

Ik heb geen problemen met lopen

Ik heb een beetje problemen met lopen

Ik heb matige problemen met lopen

Ik heb ernstige problemen met lopen

Ik ben niet in staat om te lopen

DAGELIJKSE ACTIVITEITEN *(bijv. werk, studie, huishouden, gezins- en vrijetijdsactiviteiten)*

Ik heb geen problemen met mijn dagelijkse activiteiten

Ik heb een beetje problemen met mijn dagelijkse activiteiten

Ik heb matige problemen met mijn dagelijkse activiteiten

Ik heb ernstige problemen met mijn dagelijkse activiteiten

Ik ben niet in staat mijn dagelijkse activiteiten uit te voeren

MONITOR-IC studie

Fysiek, mentaal en cognitief functioneren en kwaliteit van leven 5 jaar na IC

Kwaliteit van leven 1 jaar na IC-opname

N=3913

40.2% ↑

Cardiovasculaire chirurgie: 1464

Cardiovasculair: 587

Respiratoir: 675

Overig: 817

Neurologisch: 186

Trauma: 184

Verbetering: 1540 39.4%

Onveranderd: 1384 35.4%

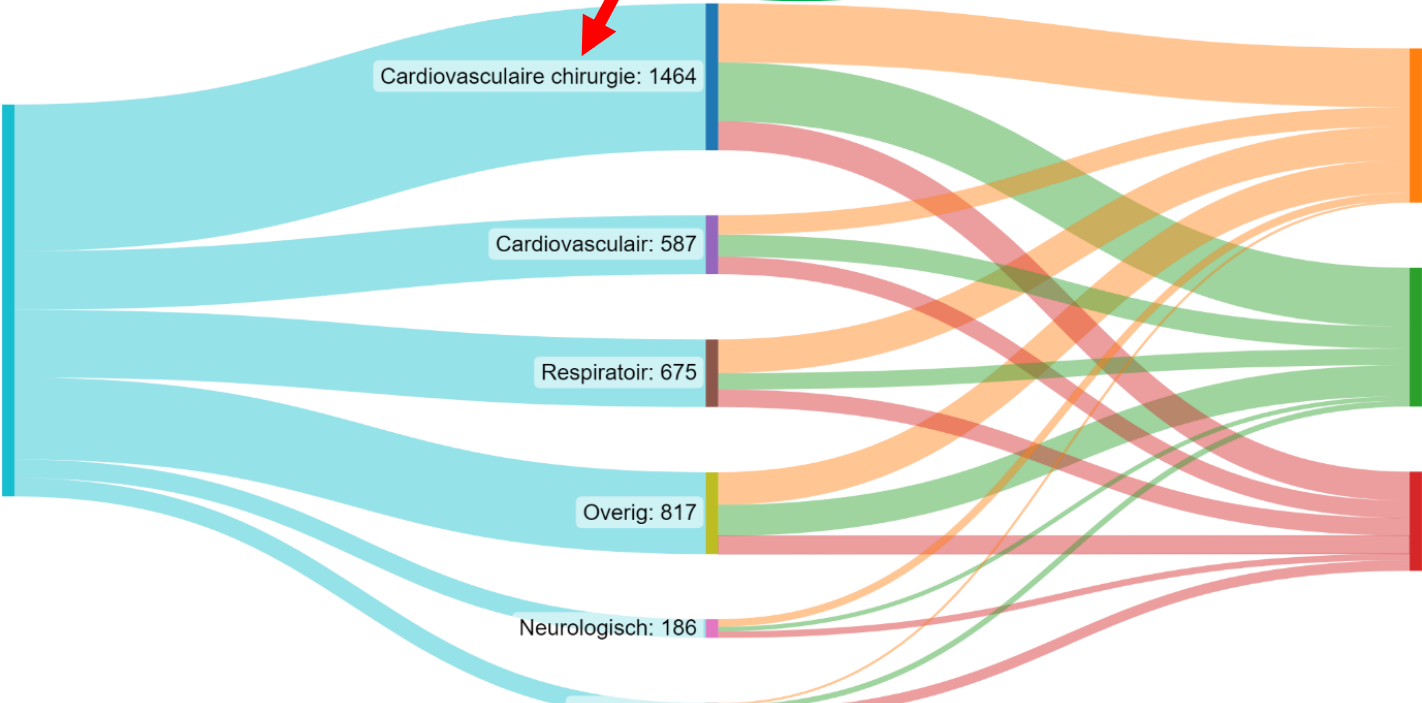
Verslechtering: 989 25.3%

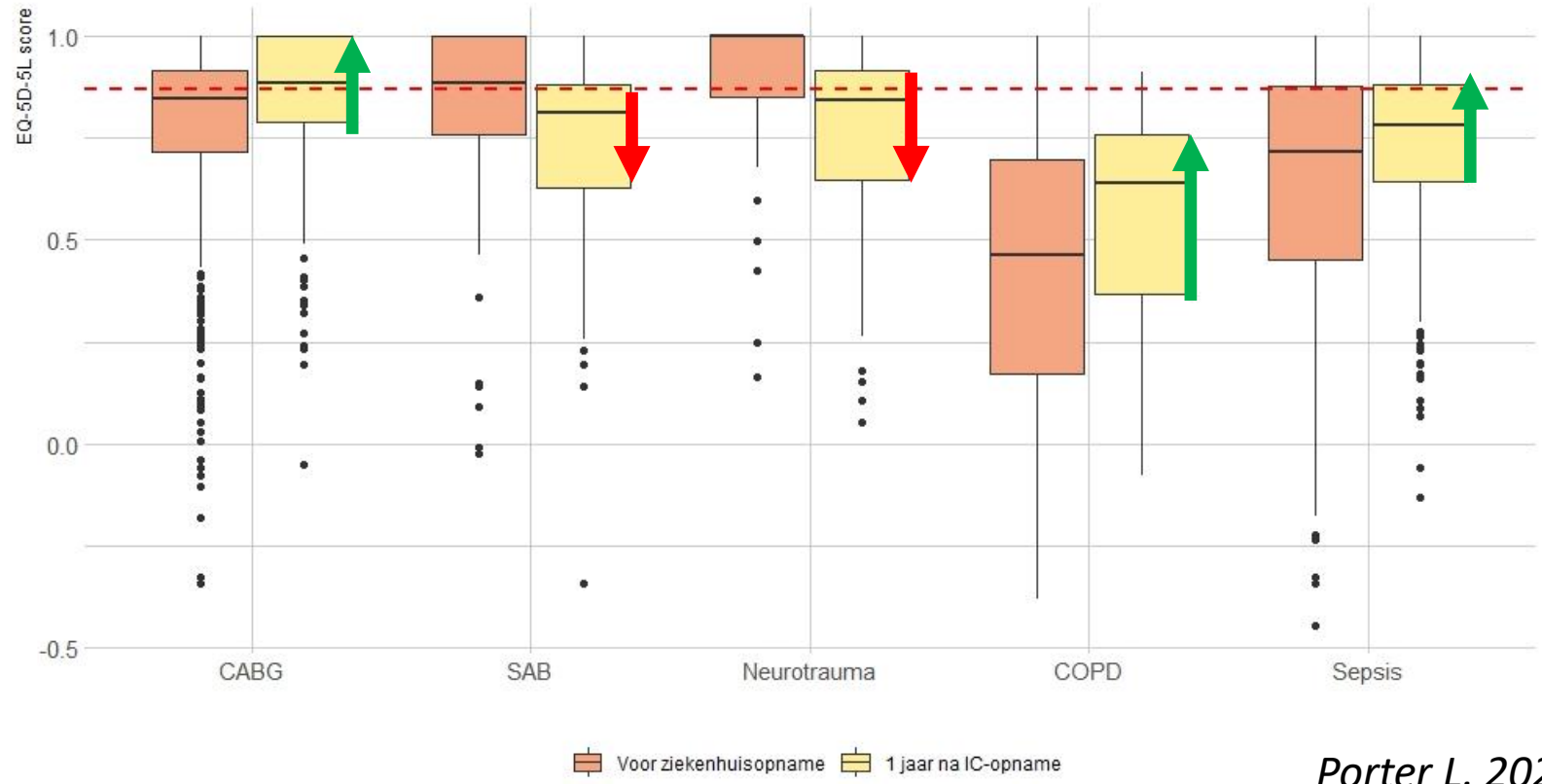
56.5% ↓

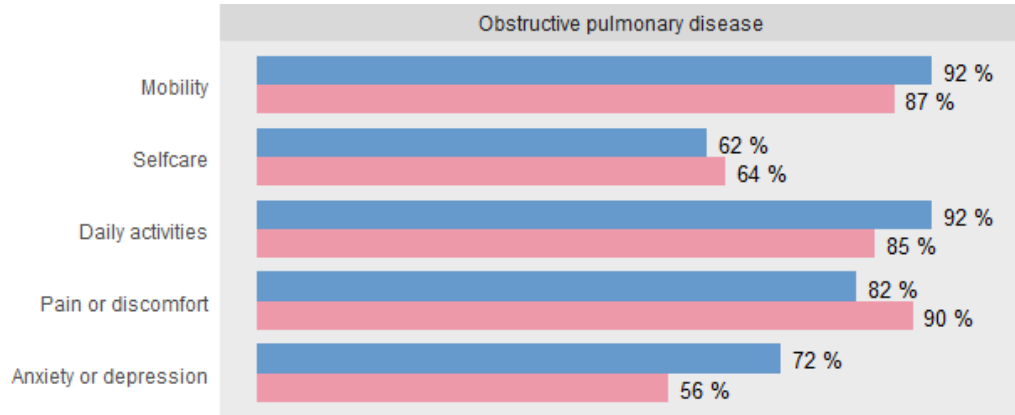
Porter L. 2023

Kwaliteit van leven voor en 1 jaar na IC-opname

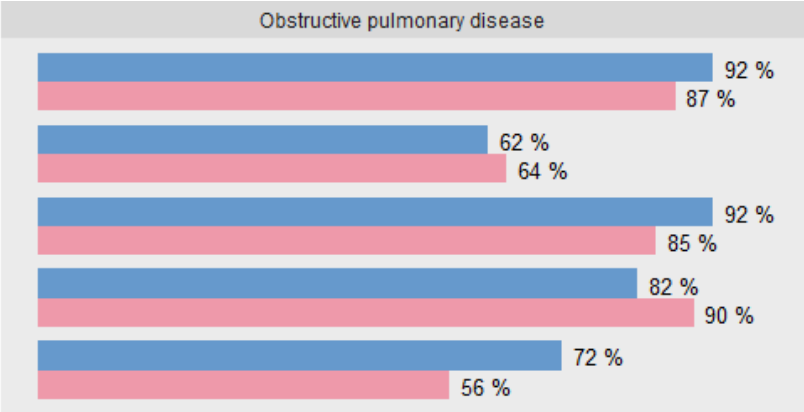

Kwaliteit van leven voor en 1 jaar na IC-opname

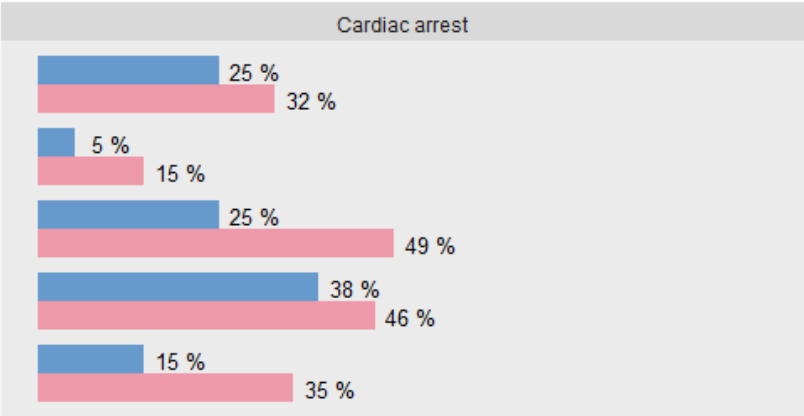

■ Before hospital admission ■ One year after ICU admission

Kwaliteit van leven voor en 1 jaar na IC-opname

Before hospital admission   One year after ICU admission

Samenhang functioneren en kwaliteit van leven

- Associatie tussen functioneren en kwaliteit van leven 1 jaar na IC:

↑	Kwetsbaar	→	↓	Kwaliteit van leven
↑	Vermoeidheid	→	↓	Kwaliteit van leven
↑	Angst	→	↓	Kwaliteit van leven
↑	Depressie	→	↓	Kwaliteit van leven
↑	Post-Traumatische Stress	→	↓	Kwaliteit van leven

- Leeftijd, geslacht, APACHE IV, ICU-LOS, ...
- **Sterke correlatie kwaliteit van leven voor en 12 maanden na IC**

Onacceptabele uitkomst

- Samenhang tussen lage kwaliteit van leven en onacceptabele uitkomst van IC-behandeling
- Mensen met lage kwaliteit van leven vinden hun leven nog steeds acceptabel

Intensive Care Med (2019) 45:806–814
<https://doi.org/10.1007/s00134-019-05583-4>

ORIGINAL

Determinants of self-reported unacceptable outcome of intensive care treatment 1 year after discharge

Monika C. Kerckhoffs^{1*} , Felicia F. L. Kosasi¹, Ivo W. Soliman¹, Johannes J. M. van Delden², Olaf L. Cremer¹, Dylan W. de Lange¹, Arjen J. C. Slooter¹, Jozef Kesecioglu¹ and Diederik van Dijk¹

Vragenlijstdata versus ervaren kwaliteit van leven

ELSEVIER

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Journal of Critical Care

journal homepage: www.journals.elsevier.com/journal-of-critical-care

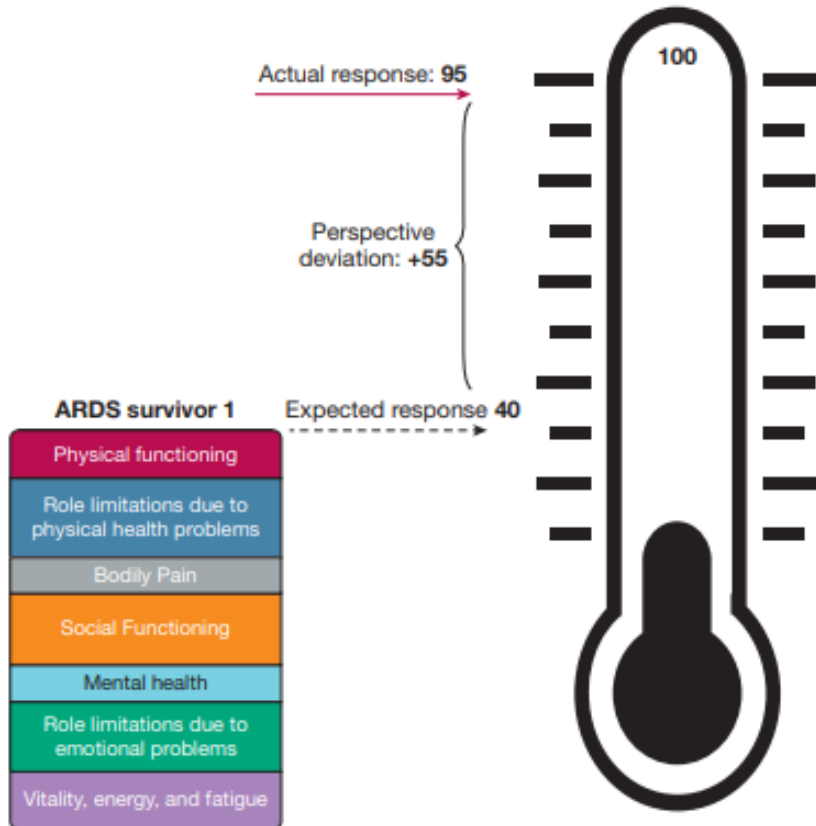
Reduced quality of life in ICU survivors - the story behind the numbers: A mixed methods study

Wytske W. Geense, MSc^a, Mirjam de Graaf, RN, MSc^a, Hester Vermeulen, PhD^{b,c},
Johannes van der Hoeven, PhD^a, Marieke Zegers^a, Mark van den Boogaard, RN, PhD^{a,*}

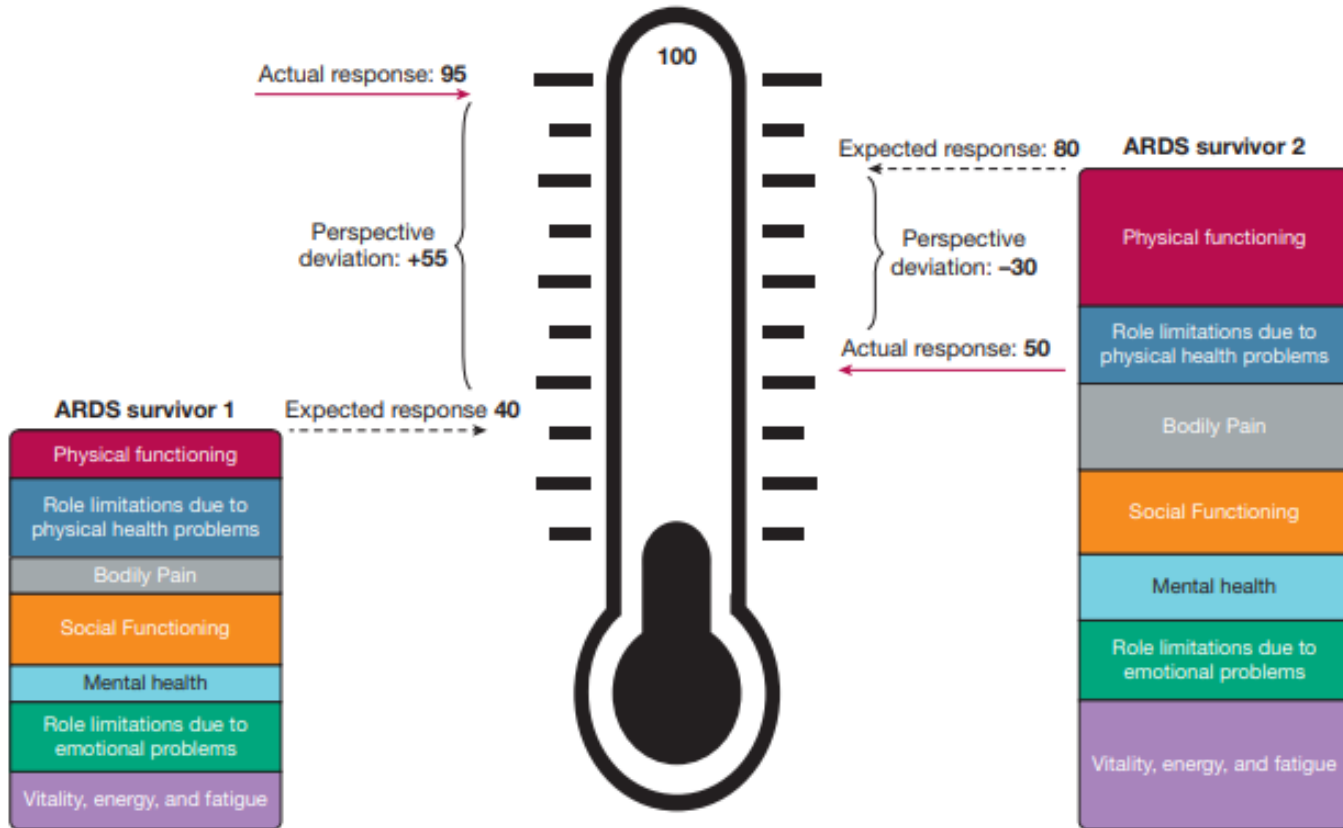
Response shift (psychologische adaptatie)

- Verschuiving in waardering van leven en gezondheidssituatie:
  - Recalibratie: verandering van interne standaarden (pijn)
  - Repriorisatie: verandering van relatieve belang van onderwerpen (werk minder belangrijk)
  - Reconceptualisering: verandering in definitie van kwaliteit van leven (andere doelen/zingeving)
- Response shift $\neq$ meetfout **Subjectieve uitkomst**

Voorspelde vs werkelijke kwaliteit van leven

Voorspelde vs werkelijke kwaliteit van leven

Adaptieve Coping en Kwaliteit van Leven

- Samenhang Coping stijl en kwaliteit van leven:
  - ↑ Positivisme → ↑ Kwaliteit van leven
  - ↑ 'Vechtersmentaliteit' → ↑ Kwaliteit van leven
  - ↑ Herdefinitie → ↑ Kwaliteit van leven
  - **Non-acceptance** → ↓ Kwaliteit van leven

[Critical Care Original Research]

 CHEST™

SICQ Coping and the Health-Related Quality of Life and Recovery of Critically Ill ICU Patients

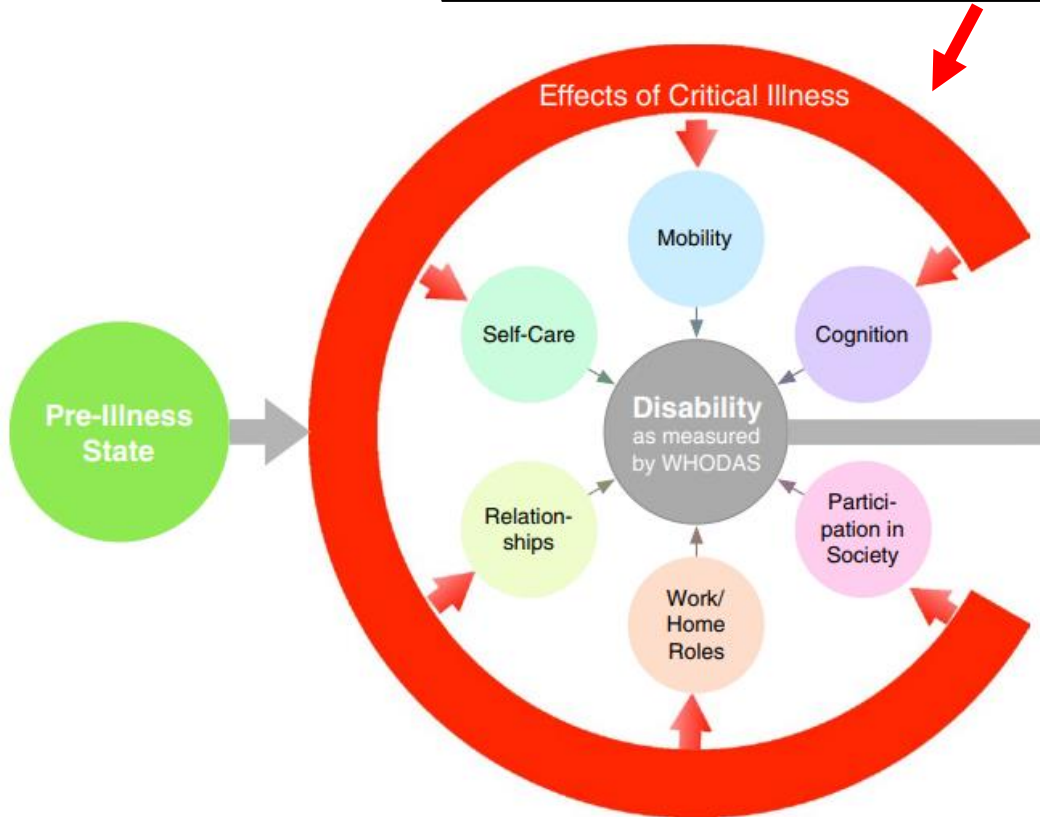
A Prospective Cohort Study

Edwin J. Boezeman, PhD; José G. M. Hofhuis, RN, PhD; Christopher E. Cox, MD, MPH; Reinout E. de Vries, PhD; and Peter E. Spronk, MD, PhD, FCCP

 Check for updates

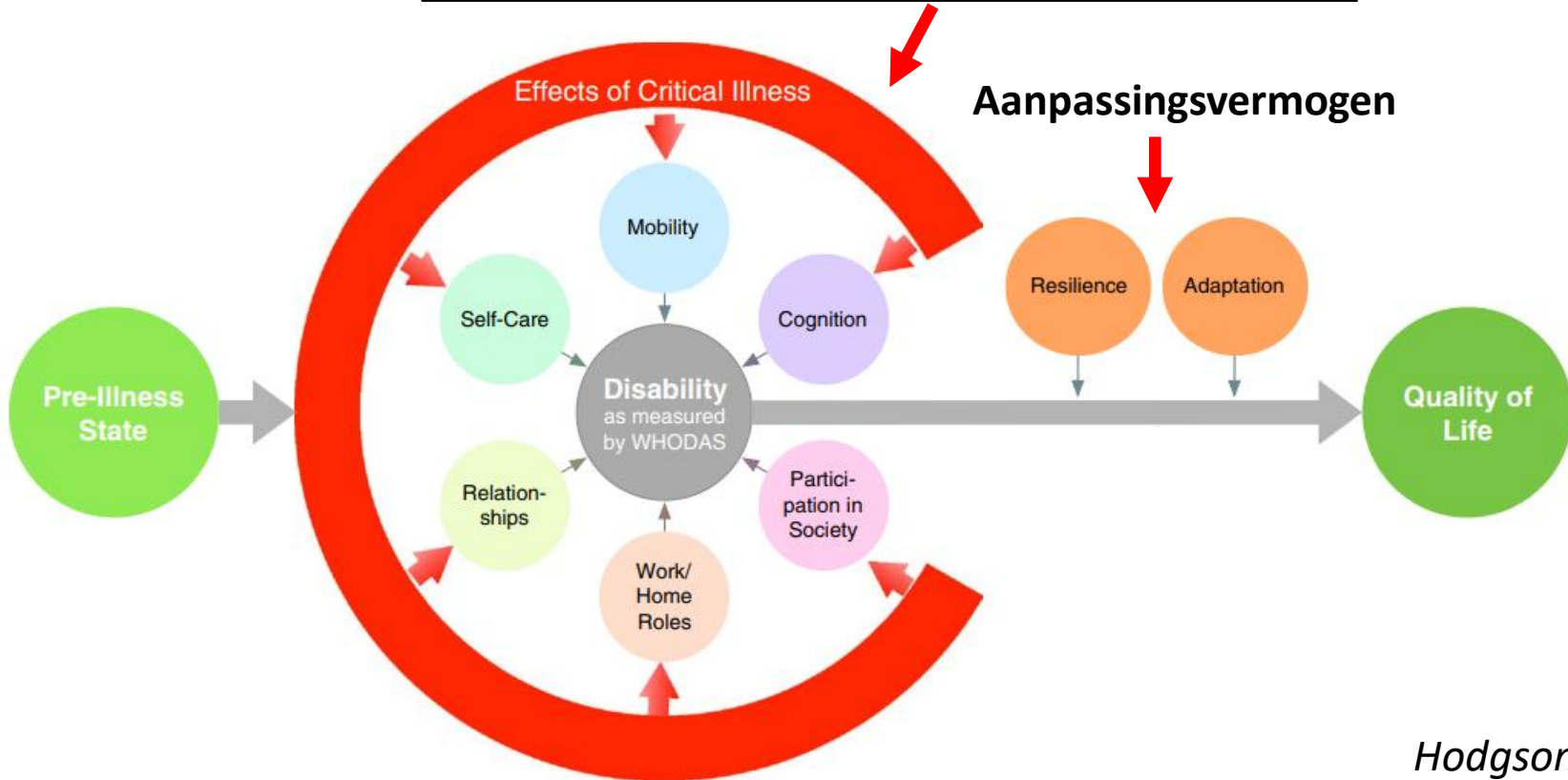
Kwaliteit van leven

Health Related Quality of Life (HRQoL)

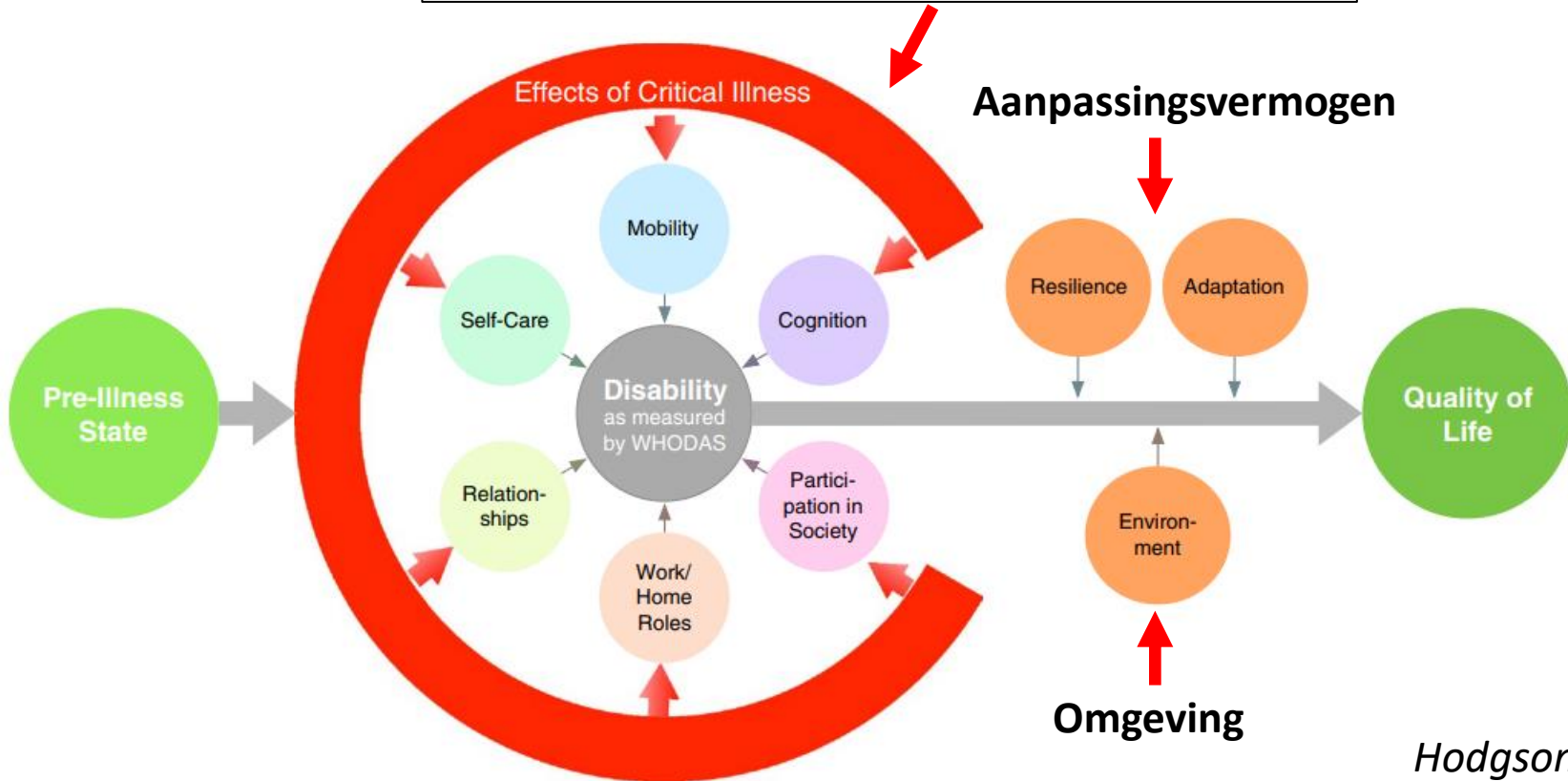
Kwaliteit van leven

Health Related Quality of Life (HRQoL)

Kwaliteit van leven

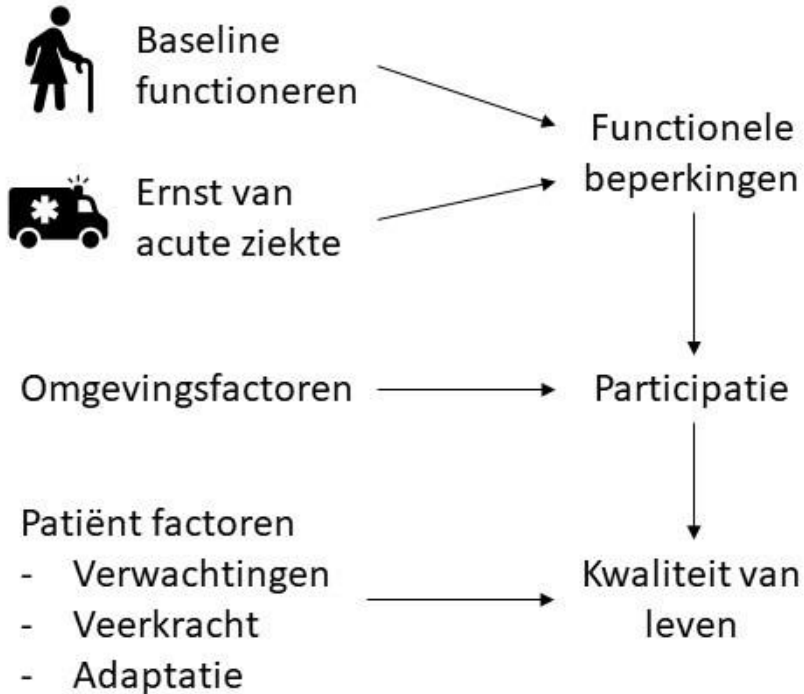
Health Related Quality of Life (HRQoL)

Conclusie

- Kwaliteit van leven: waardering van het leven, subjectieve ervaring
- Kwart heeft slechtere kwaliteit van leven na IC-behandeling
- Samenhang kwaliteit van leven met functioneren
- Kwaliteit van leven pre-IC de belangrijkste voorspeller
- Response shift: adaptatie aan nieuwe situatie (afhankelijk van coping stijl en omgevingsfactoren)
- Kwaliteit van zorg → Kwaliteit van leven

Verbeteren van kwaliteit van leven

Nazorgrichtlijn, o.a. vroeg-mobilisatie, IC-dagboek, familieparticipatie, begeleiding

Sociaal vangnet, financiële mogelijkheden

Informatie over het leven na IC: bijstellen verwachtingen

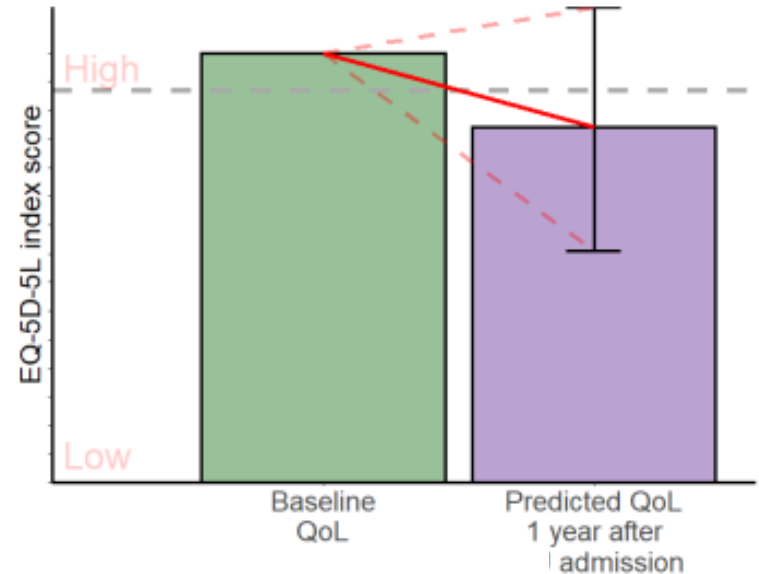
Verwachtingen versus kwaliteit van leven

Table 2: Quality of life 6 months after discharge in patients with vs. without fully achieved expectations

	WHOQOL-BREF domain scores				EQ-5D-5L utility score
	Physical health	Psychological health	Social relationships	Environmental health	
Met health expectations, median (IQR)	75 (68 - 94)	79 (69 - 94)	80 (69 - 94)	80 (75 - 94)	0.89 (0.82 – 1.0)
Unmet health expectations, median (IQR)	57 (44 - 75)	68 (63 - 75)	72 (63 - 75)	70 (63 - 75)	0.70 (0.60 – 0.84)
Estimated difference (95% CI) [*]	19 (12 – 25)	12 (6 – 18)	6 (0 – 13)	12 (6, 13)	0.17 (0.14 – 0.21)
Mann-Whitney U Test statistic, P-value [†]	3,473, <0.001	3,221, <0.001	2,844, 0.02	3,159, <0.001	3,626, <0.001

Van data naar voorlichting op maat

1. De voorspelling van kwaliteit van leven wordt besproken in **familiengesprekken**
2. Ter voorbereiding op leven na IC

Persoonsgerichte (na)zorg

Uitkomsten vragenlijsten

Domein	Score voor IC opname	Score 3 maanden na IC opname
Frailty (CF5) ?	2	4
Vermoeidheid (CIS-8) ?	15.0	33.0
Aantal fysieke klachten ?	n.v.t.	0
Angst (HADS-A) ?	8.0	5.0
Depressie (HADS-D) ?	3.0	6.0
Cognitie (CFQ) ?	24.4	23.4
Post-tramautische stress (IES-R) ?	n.v.t.	0.2
Kwaliteit van leven (EQ-5D-5L) ?	0.9531	0.7745

CWZ

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis

Rijnstate

Jeroen BOSCH ZIEKENHUIS

bernhoven

Radboudumc

Hier wordt de som weergegeven van het aantal nieuwe fysieke klachten ontwikkeld na IC-opname. Dit wordt gespecificeerd in de tabel daaronder.

Houd de muis op het vraagteken om te zien wat de score range (minimale score – maximale score) is en welke score als afwijkend geduid is.

Blik op de toekomst

Opname/triage

Passende zorg

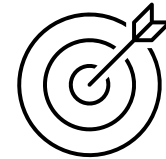
Familiegesprekken

Bespreken leven na IC

Nazorg

Gepersonaliseerde
zorg

Dank voor jullie aandacht

AmphiA

bernhoven

maasziekenhuis
Pantéin

Radboudumc

Passende zorg

- Passende zorg: alleen effectieve zorg (macro niveau)
- NVIC werkgroep Passende zorg:

*Volledige IC-behandeling inclusief beademing zou ingezet moeten worden voor een realistisch uitzicht op meer dan 6 maanden overleving met **voldoende-goede kwaliteit van leven**.*

- Kwaliteit van leven meenemen in behandelbeleid

Blik op de toekomst

- Kwaliteit van leven in behandelbeleid:
  - passende zorg – Wat is toegevoegde waarde van IC-zorg?
  - persoonsgerichte (na)zorg – Wat heeft de patiënt nodig?
- Onderzoek naar:
  - kwaliteit van leven: wat moeten we precies meten/weten voor adequate besluitvorming? (predictiemodellen)
  - Coping, adaptatie, omgevingsfactoren versus response shift